

tivno večji delež pri dobičku za sredstva za samostojno razpolaganje.

Uporaba sredstev iz lanskega leta

Za večjo uporabo sredstev za s mostojno razpolaganje gospodarskih organizacij za investicije, racionalizacije in podobno je pomembno tudi dejstvo, da bodo mogle gospodarske organizacije letos uporabiti vsa sredstva za samostojno razpolaganje po sklepnem računu, ki jih niso mogle uporabiti lani. Nadalje bodo letos mogle gospodarske organizacije uporabiti tudi sredstva za samostojno razpolaganje, ki so jim bila lani vrnjena kot odplačilo posojila zvezi. Teh lani ni bilo mogoče uporabiti.

Prednostne obresti na osnovna sredstva

Instrument prednostnih obresti na osnovna sredstva, ki jih plan določa tudi letos, prav tako vpliva na povečanje dobička posameznih skupin ali vej gospodarskih organizacij, s samim tem pa tudi na povečanje njihovih sredstev za samostojno razpolaganje.

Prednostne obresti, ki so bile v veljavi lani, bodo veljale tudi letos. Zaradi omogočitve rentabilnejšega poslovanja gospodarskim organizacijam in ustvaritve večjega dobička so bile letos dane prednostne obresti tudi nekaterim drugim gospodarskim organizacijam. Tako bodo gradbena podjetja namesto šestodstotnih obresti plačevala dveodstotne obresti.

Prednostne obresti 1 odstotka so dobila podjetja zračnega prometa, v pomorskem prometu pa podjetja obalne linijske plove.

Oprostitev plačevanja obresti na osnovna sredstva je letos razširjena razen na cestni promet tudi na trgovinska podjetja za vskladiščenje kmetijsko-živilskih proizvodov.

SKLAD OBRATNIH SREDSTEV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Sklad obratnih sredstev je bil uveden kot posebni stalni sklad gospodarske organizacije, katerega ta samostojno upravlja v okviru ustrežajočih predpisov. Stvarni pomen tega sklada za delo gospodarskih organizacij pride do izraza šele letos, ker so bila sredstva za formiranje začetnih obratnih skladov dodeljena tem organizacijam šele v začetku letošnjega leta.

Višina obresti za sklad obratnih sredstev je določena na šest odstotkov, kar ustreza višini obresne mere za kredite za stalna obratna sredstva, ki so jo podjetja doslej plačevala. Ta obresna mera je bila nekaj nižja, po drugi strani pa je bil z zadnjimi spremembami uredbe o davku na promet odpravljen davek na kredit.

Iz istih vzrokov je bila tudi višina obresti na sklad obratnih sredstev reducirana za kmetijske organizacije na dva in pol odstotka, ker ta višina ustreza obrestim, ki so jih te organizacije plačevale za kredite za stalna obratna sredstva.

Te obresti veljajo tudi za posebne kredite, ki so bili dodeljeni namesto sklada obratnih sredstev v primerih, ko je bila izročitev začetnega sklada obratnih sredstev odložena.

VABILO K OBNOVITVI NAROČNINE

Tudi to številko »Naše skupnosti« smo poslali nekaterim naročnikom, ki še niso obnovili naročnine za letos. Zato prosimo vse naše naročnike, poverjenike in prodajalce, ki tega doslej niso napravili, da v čim krajšem roku obnovijo naročnino, ali da nas obvestijo, koliko novih izvodov lista potrebujejo.

Hkrati prosimo organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, sindikate in organe delavskega samoupravljanja, posebno v podjetjih in komunah, da še naprej pomagajo pri širjenju »Naše skupnosti«.

»Naša skupnost« želi biti vsakdanji priročnik članom delavskih svetov, ljudskih odborov, svetom ljudskih odborov, upravnim odborom zadrug, organom družbenega upravljanja v prosveti, zdravstvu, na področju socialne politike itd. Kolikor širši bo krog naših bralcev in tesnejše sodelovanje z njimi, toliko bolj bo »Naša skupnost« odraz problematike in potrebe organov samoupravljanja in naše stvarnosti sploh.

Cena »Naše skupnosti« ostane še naprej 10.— din za številko, letna naročnina pa znaša 250.— din. Naročnino vplačate na tekoči račun št. 60-KB-5-Z-367 z oznako »za Našo skupnost«.

Na temelju tako določenih instrumentov in glede na spremembe, ki bodo izvršene v razdelitvi skupnega dohodka, in na planirano povečanje proizvodnje in prometa lahko pričakujemo, da bodo letos sredstva gospodarskih organizacij večja kakor prejšnja leta. S tem se čedalje bolj krepi ne samo gospodarska samostojnost gospodarskih organizacij, temveč tudi materialna osnova za svobodno delovanje delavskega samoupravljanja, kar ima razen ekonomskega tudi svoj določeni politični družbeni pomen.

Obratna sredstva, rezerve in zaloge v gospodarstvu

Dajanje sredstev za formiranje sklada obratnih sredstev prihaja do izraza na dva načina: kot nevrnljiva dodelitev teh sredstev zaradi začetnega sklada obratnih sredstev ali kot posojilo iz investicijskih sredstev.

Plan določa, da se bo iz sklada obratnih sredstev, ki se bodo formirala letos, dodelil ustrežajoči znesek splošnemu investicijskemu skladu za odobravanje posojil, predvsem nanovo ustanovljenim gospodarskim organizacijam za formiranje sklada obratnih sredstev.

Drugi del sredstev sklada je določen s predpisi o dodeljevanju posebnih kreditov namesto začetnega sklada obratnih sredstev.

Tretji del sredstev služi za kratkoročne kredite. Plan pa v tej smeri določa okvir. To je razvidno iz določb tistega poglavja plana, ki govori o kratkoročnih kreditih. Prvič določa plan, da se lahko kratkoročni krediti dodeljujejo samo na temelju vnaprej izdelane kreditne bilance, ki jo sestavi Narodna banka, odobri pa zvezni izvršni svet. To postaja za plansko gospodarstvo toliko pomembnejše, kolikor je tudi organizacija bančnega sistema čedalje bolj decentralistična. Začeta decentralizacija našega bančnega sistema je že dovedla do ustanovitve večjega števila komunalnih bank in hranilnic, začele pa so se formirati tudi specializirane banke.

Rezerva zveze

S formiranjem skupnih obratnih sredstev in obratnih zalog v gospodarstvu, kakor jih določa plan, je treba povezati tudi posebno izločitev gospodarske rezerve zveze. S samim tem, da je bila izločena kot posebna rezerva, predstavlja prav tako obratne zaloge v gospodarstvu, ki morajo v letošnjem planskem letu nastati, pa ne pridejo v poštev za potrošnjo.

Rezerva ima letos poseben pomen. Vidimo ga po eni strani v višini, ki je določena na 60 milijard dinarjev. S tem v zvezi pa ga vidimo tudi v tem, ker ta rezerva ni več na razpolago zveznemu izvršnemu svetu, temveč razpolaga z njo izključno zvezna ljudska skupščina.

Rezerve morajo predvsem služiti za odpravljanje nepričakovanih težav, ki normalno lahko nastanejo med letom in ki otežkočajo uresničanje plana. Z njimi je zagotovljeno, da se bosta proizvodnja in potrošnja razvijali kakor je določeno.

Meje obresti

Z zveznim družbenim planom je letos določena tudi gornja meja obresti za kratkoročne kredite v višini 9 odstotkov. Višina teh obresti doslej ni bila določena z zveznim družbenim planom, temveč je imel v tej smeri zvezni izvršni svet, ki je objavljaj predpise, splošna pooblastila. Po novih predpisih določajo te obresti upravni odbori bank. Zato je bilo sedaj nujno določiti obrestno mejo. S tem so upravni odbori bank omejeni glede višine obresti. Gospodarstvo je zaščiteno pred obremenitvijo z obrestmi, ki bi bile večje, kakor so ocenjeni pogoji, ki jih lahko prenese. Zvezni državni finančni sekretariat je razen tega dobil pooblastilo, da lahko določi za posamezne vrste kreditov (potrošniški kredit, odkupni kredit in podobno) tudi nižjo obrestno mejo. Pooblaščen je, da predpiše tudi zamudne obresti, ki jih je doslej predpisoval zvezni izvršni svet (zamudne obresti plačajo podjetja, ki pravočasno ne izpolnijo svojih obveznosti do upnikov). Menijo, da je treba v prihodnje z višino zamudnih obresti operativneje vplivati na ureditev finančnega poslovanja gospodarskih organizacij in na redno izpolnjevanje njihovih obveznosti.

S tako ureditvijo obratnih sredstev in zalog v gospodarstvu je danih več možnosti za ohranitev planskih proporcev in je dana sigurnejša perspektiva za ekonomsko vplivanje na izvedbo določene ekonomske politike, ki jo vsebuje plan v svojih analogah, ne da bi bili v ta namen potrebni obsežnejši administrativni ukrepi.